

Szerkesztőség:

Rimaszombatban. Pokorágyi-
uteza 1. szám. Ide intézendő
a lap szellemi részét érdeklő
minden közlemény és levelezés

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona.
Fél évre . . . 4 korona.
Negyedévre . . . 2 korona.

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

MEGJELENIK HETENKINT / EGYSZER: VASÁRNAP.

Felelős szerkesztő: KOMÁROMY ISTVÁN.

Kiadó-hivatal:

Rimaszombat, Deák Ferencz-u.
8. sz. a. a könyvkereskedésben.
— Ide intézendők a kiadó hiva-
talt illető előfizetés, hirdet-
mény, nyilttér és egyéb felszó-
lalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petitsor tér-
fogata 12 fillér.
Többszöri hirdetésnél árked-
vezmény.

Nyilttér:

Egy sor 40 fillér

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala, nemkülönbén minden hazai postahivatal, az előfizetés legcélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhető. — **Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.**

Iskolát Putnoknak.

A művelt civilizáció és kultura terjesztése s fejlesztése céljából igen fontos kérdés volt régebben is és különösen ma a tanügy rendezése

Az egész vonalon az öröndetes haladással találkozunk, a mit első sorban az iskolának kell tulajdonítanunk. A népnevelés elvitázhatatlanul az, mely az emberi természetben rejlő és szunnyadó nemesebb érzést, a szép iránt való érzéket felkelti és kivitelében, munkájában föltétlenül kell, hogy diadalra is vezesse.

A történelem igazolja, hogy azon államok, a melyekben előbb foglalkoztak a gyermekneveléssel, a tanítással, gyorsabban közeledtek a civilizáció felé és előztek meg ebben másokat. Elismerjük és igazat adunk azoknak, kik azt állítják, hogy a gyermeknevelést odahaza kell kezdeni; de ez mind kevés arra, hogy a gyermekkel megismertessük mindazt, a mi egy embernek életére, életcéljaira megvalósítására és törekvései kivitelére biztos kiinduló pontot és alapot nyújtson.

A szüle kicsi gyermekébe odahaza annak zsenge éveiben megmagyarázhatja és belőltathatja a vallásos érzelmeket, a felebaráti szeretetet és az emberi jogok tiszteletben tartását, az enyém tied közötti különbséget, de azt már, a mi egy embernek a fejlettebb korban a megélhetésre utjelző táblául szolgáljon, meg nem adhatja, mert erre a szüleai szereteten, a jóakaraton és tanácsadással kivül mással nem rendelkezhetik. Az iskola tehát az a hely, a hol a gyermekneveléssel rendszeresen és megszakítás nélkül kell foglalkozni, hogy a felnőtt korban, midőn már valóban élni kell, a nehéz pályát és ehez az eszközöket jól válassza meg.

Olyan kérdés ez, a melylyel soronkivül kell foglalkoznunk és annak sikeres megoldását rohamlépéssel siettetni.

A minden oldalról felhangzó panaszok és

óhajások mellett örömmel kell nyilatkoznunk, hogy vármegyénk területén az iskolaügy rendezése jó kezekbe került, s rövid idő alatt, hol bizony ez egy hosszú időn át csak oly keretben vezetett, hogy a gyermeket éppen csak olvasni és írni tanították meg, ma már egész vidékeken annyira fejlesztették: miszerint a gyermeket számolni is tanítják, sőt a földrajzzal, a történelemmel is megismertetik és a mi a legfontosabb, jó hazafit, magyar embert nevelnek belőle.

És miben keressük ennek okát? Abban, hogy ezideig a tanügy, az iskola a felekezetek kezében volt, a melyek anyagi erő hiányában még lelkészeket sem tudták megfelelően javadalmazni, nem hogy tanítót fizethettek volna és a kor követelményeinek megfelelő iskolát tarthattak volna fel.

Szükséget látva az állam az anyagi és erkölcsi támogatásnak, kezébe vette a fontos ügyet, s ma mindenütt, a hol csak indokoltnak találja, államosítja az iskolát.

Oly öröndetes a haladás vármegyénk területén, hogy pár év alatt bizton reméljük, miszerint a kor követelményeinek megfelelő iskolákkal leszünk berendezve és tanerőkkel ellátva.

Sajnos, hogy ezen listában Putnok nagyközséget ezideig még nem találtuk, sőt még ma sincsen neve beírva.

E meglehetősen fejlődésnek indult 3471 lelket számláló nagyközség már városnak is beillene és akkor, midőn a majdnem egytorma lélekszámmal bíró Dobsina és Nagyrőce r. t. városoknak már egy negyedszázad óta felsőbb polgári iskolája van, akkor e nagyközségben még elemi iskolát sem találunk olyant, a milyennek kellene lenni.

Szerencsés geographiai fekvésénél és forgalmi viszonyainál fogva mulasztás volt tőlünk, hogy e nagy község iskolaügye felett átnéztünk, s az még ma is csupán a felekezetek kezében tengődik. Nem akarjuk mi ezzel a felekezeteket

távolról sem mulasztással vagy bármivel is vádolni, sőt ellenkezőleg elismerjük azoknak és illetve lelkészeknek, tanítóknak a tanügy iránt buzgalmat; — de azt is el kell ismernünk, hogy anyagi erő hiányában arra gyengék voltak, miszerint a kor színvonalán álló iskolát tarthattak volna fel és megfelelő tanerőkkel láthatták volna el a nagyon fontos tanügyet.

Állítjuk ismételtelen, hogy oly szerencsés e nagyközség fekvése, miszerint tekintve azon helyzetet, melylyel egy vármegyénk valamint Borsodvármegye több népes és vagyonos községe ide gravitál s Putnok piacát keresi fel, a tovább fejlődésnek még egy szebb reménnyel teljes joggal nézhet elébe. Van már ma Putnoknak intelligens vezető eleme, elég vagyonos, törekvő kereskedő és iparos osztálya, s e mellett szorgalmas, jó viszonyok között élő földműves osztálya is. Vannak templomai, van szép es jövedelmező községháza, van egypár száz munkást foglalkoztató mőmalm, épülőfélben levő vendéglője, villanyvilágítása, kövezete, lesz rövid idő alatt járási székhelye, szóval ami egy község fejlődéséhez szükséges, ott mind megtalálhatjuk, csak egyet nem, ami a legfontosabb és a művelt civilizáció főkövetelménye: az iskolát.

Igaz, hogy vannak felekezeti iskolái, de azok oly helyiségekben vannak elhelyezve, hogy sem a kor követelményeinek nem felelnek meg, de közegészségügyi szempontból is szigorú kritika tárgyát képezhetik és kifogás alá esnek. És más-kép ezideig nem lehetett, — mert a felekezetek anyagi ereje nem engedte — nagyobb iskola-épület emelését, sem más tanrendszer behozatalát. Egy tanító 100—150 gyermekkel is elkinlódik, ily szám mellett egy ember teljesen képtelen arra, hogy kielégítő eredményt mutasson fel.

Jogos és méltányos tehát azon egyének felszólalása, kik a nagyközségnek iskolát, sürgősen iskolát óhajtanak s mivel a felekezetek erre önerejükől nem képesek, egy állami iskolát

TÁRCZA.

Séta közben.

I.

Séta közben a sorompónál,
Nyugalmas nyári alkonyon,
Ugy elmerengtem esendbe', némán,
Egy halvány arcú asszonyon!

Ki volt, mi volt? . . . nem is kutattam,
Élémbe hozta végzetem!
Szerelmes ifjúkéd' azóta
Csak dőre álom' kergetem.

Hogy volt, mint volt? miért kutassam,
Ó rám emelte szép szemét!
Es én meghalok majd a nélkül,
Hogy tudnám, ismerném nevét . . .

II.

Mikor megláttalak először,
Szép eszményképem, gyöngy alak!
Valami azt sugta fülembre:
Margitnak mondjalak!

Es hitemben nem is csalódtam,
A sejtalem valóra vált,
Mert szerelmes szívem te benned
Margitra is talált!

Mily szép valál könnyű ruhádban!
Ki sem volt hozzád fogható!
Olyat, mint te, csupán remekbe
Teremt az alkotó!

Oh, adj egy csókot, gyöngyvirágom!
Csak egyet, a mely boldogít!
S én nem bánom, ha csókod lángja
Órökre megvakít!

Lohengrin

A baltimorei tűzvész.*)

Irta és felolvasta aug hó 18-án Budapesten tartott nemzetközi kongresszuson LEUPOLD RICH. I. baltimorei konzul.

Engedje meg a t. hallgatóság mindenekelőtt, hogy a mi tűzoltóságunkról mondhattak egy két szót, minek alapján tiszta képet alkothatnak maguknak arról, hogy ezen veszes napokon mily tűzoltói felszerelések állottak rendelkezésünkre. Felszerelésünk kitesz 25 gőzfecskendőt, 11 tololétrat, 2 viztoronyt és egy gőzhajó-fecskendőt, melyek 32 épületben vannak elhelyezve.

A gőzfecskendők 3200—4800 liter vizet képesek szállítani percenként, míg a gőzhajó fecskendője 20.000 litert szállít. Ezen 25 darab állandoan készenlétben levő gőzfecskendőn kívül még 5 darab tartalékfecskendőnk van. Lőállományunk 220 drbból áll.

Varosunkban a Gamewell-féle tűzjelző rendszer nyert alkalmazást, mely az egyesült államokban igen elterjedt.

Legénységünk, melynek élén egy főparancsnok és 6 kerületi parancsnok van, 426 főből áll.

Felvételek a különféle használatban levő tűzoltószerekről, valamint a tűz színhelyéről megtekinthetés végett rendelkezésére állanak.

Egy vasárnapon, február hó 7-én délelőtt 10 48 kor az önműködő tűzjelző, melyet minden nagyobb gyár és üzlet magának bevezetett, a 857. sz. állomásról tüzet jelentett. E rendszernél ugyanis az illeté helyiség menyezeten egy drótháló van elrendezve, melyben bizonyos távolságban könnyűen olvadó fémadarabok vannak beillesztve. E fémadarabok 175° Fahrenheitnél (80° C) elolvadnak s egy elektromos áramkört zárnak, mely áram a tűzjelzőt hozza működésbe.

Ezen rendszer teljesen független a városi tűzjelző rendszertől. A riasztásra kivonult egy gőzfecskendő, egy tololétra és egy kocsis a mentő személyzettel 10 51 órakor, midőn a kerületi parancsnok a 6 emelet magas épületből füstöt látott felszállani, a 414 számú városi tűzjelző állomásról nyomban tüzet jelzett, mire még 6 gőzfecskendő, 2 tololétra és egy viztorony vonult ki

* Alkalmoszerűnek találtuk ez érdekes és tanulságos felolvasást közölni. Szerk.

10 55 órakor megadta a kerületi parancsnok az u. n. fő-tűzjelet, mire gyors egymásutánban kivonult először 7 gőzfecskendő 3 tololétrával, majd később még 12 fecskendő jelent meg a tűz színhelyén, úgy hogy 11 30 órakor összesen 31 gőzfecskendő és tololétra volt a helyszínen 360 főnyi legénységgel.

A „Hurst“ épület, melyben a tűz kitört, három oldalról teljesen szabadon állott s kedvezőbb körülmények között könnyű feladat lett volna a tüzet elfojtani, dacára annak, hogy az tele volt pamut és selyemszövetekkel.

Az első támadás abból állott, hogy egy pinceajtót felrobbantottak, de alig érte el az első tűzoltó a harmadik lépcsőfokot, iszonyu robbanás történt. Ez volt 10 53 órakor.

Kétségtelenül az épület telve volt füstgázokkal és a pinceajtó felrobbantása által az ott már órák hosszán át lappangó tűz egyszerre annyi oxigént kapott, hogy a lángok a felvonó aknában át felcsaptak az épület többi részeibe, a füstgázokat meggyújtva, a mi az iszonyu robbanást idézte elő, melynek következtében az épület összedült, maga alá temetvén egy gőzfecskendőt és egy tololétrat és mely robbanás okozta nagy légnymomás a szomszédokban azonkivül számos ablakot is betört.

Emberben, számos kisebb sérülésektől eltekintve, mit a lehulló kövek és üvegcserépek stb. okoztak, kár nem esett.

A tűz azonban utat nyitott magának ezáltal a szomszédos épületek felé, úgy hogy mintegy 10 perc alatt már 12 nagy épület állott lángban. A tűz eme rohamos terjedését nagyban előmozdította a szél, mely viharszerűen dühöngött s mindenféle éghető holmit hor-dott oda össze. Három perczel 11 óra után volt a második nagy robbanás, mely az egész várost megrázkódtatta. Oka ennek mintegy 800 font löpor meggyulladás, mely nagymennyiségű löpor egy vasszekrényben egy nagy vas- és fémárufaktár előtt az utcán volt elhelyezve s a Hurst-épület törmelékével teljesen el volt borítva.

A szélvész, mely eddig délnyugati irányból fújt, a tüzet most a részlejárúsító házak felé terelte.

Hogy ezen városrészt meg lehessen menteni, a tűzoltóság a baltimorei utca közepén 6 gőzfecskendő által

kérnek, a hol minden felekezeti tanuló megfelelő oktatást nyerjen.

Valóban ma olyanok a viszonyok Putnokon, hogy a ki megfelelő oktatásban akarja gyermekét részesíteni, az kénytelen más helyre vinni is kolába, a mi igen költséges. Fontosnak tartják a felszólalók és mi is annak véljük e kérdést nemcsak tanügyi, de anyagi fejlődési szempontból is. A nagyközség vidéke is kénytelen ma fiú- és leány iskolás növendékeit messze elvinni iskolába, míg ha Putnokon iskola lesz, a vidék okvetlen Putnokot fogja felkeresni, gyermekeit beadni, s ezzel bizony sok jó koszt pénz fog bevándorolni, ami csak a nagyközség előnye mellett bizonyít. Sőt az sincs kizárva, a minek első szelét már hallottuk is, hogy egy két év alatt polgári leányiskola létesítenék.

Nagyon is megérdemli tehát a nagyközség, hogy akkor, midőn már a kisközségek jórésze az államosítás után eped és tömegesen államosítatnak az iskolák, itt egy megfelelő állami iskola létesítenék. Megérdemli azt is, hogy külön foglalkozunk ügyével és azért adtuk e helyet e cikknék.

Végül örömmel adhatjuk e kérdést a tanügyet pártoló közönség becses elbírálására, mert az utolsó órákban arról értesülünk, hogy a nagyközség képviselőtestülete tegnap tartott ülésében hoszas vita után elvben már el is fogadta az államosítást.

Ismerve és tudva gróf Serényi Béla államtitkár ottani nagybirtokos, vármegyénk fő- és alispánjának, valamint a kir. tanfelügyelőnek és a közigazgatási bizottságnak elvi álláspontját és buzgó pártfogását, meg vagyunk győződve, hogy ez a kérdés a nagyközség előnyére és javára mihamarabb csak előnyös megoldást nyerhet.

Esküdtszéki tárgyalások.

Folyó hó 5-én vették kezdetüket az esküdtszéki tárgyalások s két napig tartottak.

Az első napon Eliás István alsóhangonyi gulyás bűntgye lett tárgyalva, a ki ellen a kir. ügyészség házastársan elkövetett szándékos emberölés büntette miatt emelt vádat, mivel a feleségét minden ok nélkül közvetlen közelből szíven lötte.

Meghatóan szomorú jelenet volt, midőn a vádlott árván maradt kicsiny gyermekei lettek felhiva tanúságtételre, amit azok nem annyira a felvilágosítás folytán, mint inkább ösztönszerűleg megtagadtak, mert érezték bizonyára, hogy rettenetes volna a saját édes apjuk ellen vallani még akkor is, ha ő volt az édes szülő anyjuk megölője.

A tárgyalást Kubinyi Aladár kir. törvsz. elnök vezette, s mellette mint szavazó bírák Vozáry György és Kolbay Sándor kir. törvényszéki bírák szerepeltek. Jegyző Fodor Zoltán volt. A vádhatóságot Dr. Mészáros István kir. ügyész képviselte, a védelmet pedig Dr. Törköly József rimaszombati ügyvéd látta el.

Az esküdtszéki a bűnvádi perrendtartásban előirt formások között a következőkből lett megalakítva: Hevessy Bertalan, Samu János, Horváth György, Lévai János, Kolbenhayer József, Knöpfler Károly, István János, Bartholomáidesz László, Fekete Pál, Szlopovszky Péter és Boczkó Dániel.

A bizonyítási eljárás során kihallgatták a tanukat, s Dr. Zehery István és Dr. Molnár Ferencz bonczoló

táplált 15 vizsgárból, melyek egyenesen felfelé irányítottak, egy vizlatat alkotott. De mind hiába, mert a dühöngő szél ezen vizreteregen keresztül égő posztógöngyöket vitt át a szemben fekvő épületekre, úgy hogy 20 percet 11 óra után körülbelül 30 nagy áruaktár és egy nagy szálloda állt lángban, mely tárházak mind telve voltak árukkal.

11 óra 40 perczkor segítséget kértek Washington városától, honnan 12 06 órakor egy külön vonat indult 3 gőzfeekendővel, mely vonat a 40 mértföldnyi utat Washington és Baltimore között 31 perc alatt tette meg. 4 órakor, midőn azt tapasztalták, hogy a tűz még mindinkább terjed, Philadelphia városból kértek segítséget, miközben a közel szomszédvárosok gőzfeekendőköt hasonlóan ideküldték, úgy, hogy midőn este 10 órakor a segítség Philadelphiából megjött, már további 20 gőzfeekendő volt üzemben. Vasárnap este még New-Yorkot hívták fel telefonon segítségért, a honnan az első segítő csoport hétón délelőtt 11 10 órakor érkezett meg 3 gőzfeekendővel, a második csoport pedig délután 1 50 órakor 7 feekendővel és egy létrával, úgy hogy 2 30 órakor összesen 78 gőzfeekendő és tolólétra volt együtt 1200 főnyi tűzorséggel. Hétón délután 5 órakor, midőn a tűz már 1 kilométer hosszú vonalon dühöngött, lehetett végre megakadályozni tova terjedését, miután ez addig is 30 órán át pusztított.

A tűzoltóság munkáját roppant megnehezítette ama körülmény, hogy a tova terjedő tűz elől mindig hátrálnia kellett s hogy a támadás helyét minduntalan változtatni kellett.

A lángban álló épületek hirtelen bedűlése által a tűzoltóságok temérdek hosszúságú gummi tömlőt vesztettek el, így pld. a baltimorei tűzoltóság egymaga cca 20,000 métert vesztett, úgy hogy hétón reggel New-Yorkból telefonon és különvonattal 5000 métert kellett után rendelnie.

Vasárnap este 10 óra tájt a szél iránya megváltozott s délnyugat helyett most északnyugatról fújt, miáltal a város főrésze időnként veszélyen kívül volt s a tűz a kikötő felé terjedt.

Dynamitot ezen esetben alig lehetett alkalmazni, mivel a felrobbantandó épületek nagyon közel állottak a tűzhöz. 8 óra felé az első u. n. „fire proof” épületnek tartalma fogott tüzet.

orvos-szakértőket, s a bíróság megállapította a következő kérdéseket:

1. „Bűnös e Eliás István abban, hogy Alsó-Hangonyban 1904 évi április 16-án este Eliás Istvánné szül. Nagy (Buri) Erzsébetet ölesí szándékkal, de a nélkül, hogy szándékát előre megfontolta volna és a nélkül, hogy az ittazártól öntudatlan vagy elmetelenségében annyira megzavart állapotban lett volna, hogy e miatt akaratának szabad elhatározási képességével nem bírt — lötegyverrel szíven lötte — s ez által Eliás Istvánné megölte? Igen vagy nem.” — 2. „Vádlott Eliás István ezen cselekményét házastársán követte-e el? Igen vagy nem.”

A kérdések feltevése után a plaidoyer általános figyelem között hangzottak el. A vád- és védelem képviselői: Dr. Mészáros István kir. ügyész és Dr. Törköly József ékesszólásuk minden erejével szálltak sikra, hogy a tényállás képét tisztán mutassák s a maguk szempontjából az esküdtek lelkületében a kívánt batást felkelték. Feladatukat fényesen oldották ugyan meg, de a büncselekmény igen súlyos volt. A beszédek elhangzása után az esküdtek határozathozatal czéljából visszavonultak.

A feltett kérdésekre az esküdtek 8 nál többen szavaztak igennel s így a bűnösség megállapítván, a kir. törvényszék ezen verdiet alapján meghozta ítéletét, a melylyel Eliás Istvánt bűnösnek mondta ki a házastársán elkövetett szándékos emberölés büntetéseben s ezért — figyelembe véve enyhítő körülmény gyanúját ittasságát s teljesen műveletlen állapotát — a btkv 92 §-ának alkalmazása mellett elítélte 11 évi fegyház büntetésre és 6 évi hivatalvesztésre, a szabadságvesztés büntetéséből azonban a vizsgálati fogság által 4 hónapot és 15 napot kitöltöttnek nyilvánított.

Az ítéletben a vádlott és védője megnyugodott, a kir. ügyész szintén s így az jogerős.

A második napon — kedden — 6-án megtartott fő tárgyalás iránt élénk érdeklődés mutatkozott. Maga az eset is igen súlyos volt. Barezi Balint Barna rozsnói bányamunkás, ki 4 évet töltött a katonaságnál Kassán — ebből is 10 hónapot kétszeri szökéseért brigádban ült — Kosarik Minich Máriával évek óta szerelmi viszonyt folytatott. A leány azonban utóbbi időben nem viszonozta a legény érzelmeit, sőt szüleit meg őt is becsmérelte. A legény ezért bosszút esküdt s elmondogatta, hogy „a rozsnói kalvária harangjai szépen fognak szólni, s Kosarik Minich Mária vérben fog fürödni”, s folyó évi június 14-én este egy nagy dísznőölő kést vett elő, azt megköszörülte féleles, s másnap 15-én reggel korán felkelt, féltiter saopszot bátorítól megivott és kiment a rimamurány-salgótarjáni vasmű-részvénytársaság bányái felé vezető utra, s tudta, hogy szeretője munkába fog menni, az ut közelében egy bokor mellé rejtözve várt. Egy félóra sem telt belé, mikor a leány jött az uton — egyedül Barezi buvóhelyéről előugrott, s a leányt kérdőre vonta, hogy meri őt és családját becsmérelni, s somfabotjával mindjárt végig is vágott rajta kétszer. A leány védekezett, mire Barezi átölelte és rövid küzdelem után földhöz vágta, reaterdelt a jobb oldalán fekvő leányra s a kabátzsebéből előrántotta kését, azzal ötször megszúrta a leányt, ki könyörgött neki, hogy ne bántsa. Az egyik szurás, mely a szíven áthatott — föltétlenül halálos volt, s Minich Mária néhány perc alatt kimúlt, — Barezi a tett után elszaladt, a Kalváriára ment, honnan csak este tért haza s másnap jelentkezett Rozsnóyn a rendőrkapitányságnál, hol letartóztatták.

A fő tárgyalást Kolbay Sándor, az esküdtszék helyettes elnöke vezette, szavazó bírák voltak: Cseh István és Pongrácz Dezső, jegyző: Salzmann Ottó. A vádhatóságot dr. Musotter Miklós képviselte, a védelmet dr. Weinberger Rezső vitte.

A jánoki születésű 28 éves Barezi Balint Barna nőtlen, rom. kath. vallású bányamunkás nationáléjának megállapítása után konstatáltatott, hogy 8 hónapot csalás miatt ült az itteri fegyházban. Ezután az esküdtszék következő tagjai sorsoltattak ki: dr. Veres Samu, ifj. Csapó

Ezen 11 emelet magas épületből, mely acélból és téglából állott, alig maradt meg más, mint a csupasz acélváz Gyors egymásutánban lángba borultak a többi 10, 12 és 16 emelet magas irodaépületek is s különösen az ezen épületek ablakaiból 200—300 lábnyira kihajtott égő anyag járult nagyban hozzá ahhoz, hogy a tűz oly rohamosan terjedhetett.

Vasárnap este 9 órakor két helybeli honvédezed rendeltetett ki a tűz színhelyére, míg éjfél felé Philadelphiából jött 250, Washingtonból pedig 50 rendőr, hogy segítsenek a mi rendőreinknek a tűz által veszélyeztetett munkaházakat kiüríteni s hogy megakadályozzák a fosztogatást.

Érdekes, hogy az egész idő alatt egyetlen egy ily eset sem fordult elő, a tűz elfojtása után pedig a katonai kordon oly szűk volt, hogy ez oknál fogva vált lehetetlenné a fosztogatás.

Hétón délután 3 órakor a tűzoltóság egy csatorna mentén, mely a várost átszeli, az utolsó, de sikeres támadást intézte a tűz ellen, támogatva 38 gőzfeekendő által, úgy, hogy sikerült is neki a tüzet megfékezni. Ha ezen támadás nem sikerült volna, úgy a tűz a csatornán át terjedve, a város egész keleti részét elpusztította volna. De szerencsére a szél ereje is hanyatlott s 5 órakor az utolsó ház gyuladt ki.

A tűzoltóság egészen keddig 11 óráig maradt a tűzvonal keleti részén és aznap délben már elbocsátották az első idegen tűzorséget. A new yorki tűzoltóság, mely legutoljára jött, legelőbb hagyott el bennünket, hálálkodó embertömeg által kikísérve a vasúthoz. Egymásután távoztak a többiek is, úgy, hogy szerdán délután a legutolsó idegen tűzoltóság is elvonult.

Az egész tűzvész alatt a vizesapokon át kbl. 600 millió liter vizet használtunk el s hogy mennyi vizet szivattyuztak a kikötőből s csatornából, azt meg sem lehet állapítani. A mi városunk vizsgálata oly mintaszerű, hogy ezen rettenetes mennyiségű vízfogyasztás daczára a tartányok vizszíne alig változott.

A tűz rohamos terjedésének és nagy pusztításának, valamint az épületek hirtelenszerű bedőlésének oka az volt, hogy ezek, mielőtt hozzájuk ért a tűz, az óriási hőségben hosszabb ideig, mondhatni, mintegy pörkölődtek és így telve voltak égő gázokkal. A tűz romboló hatása márványon, homokkőn, grániton és terracottán

János, Matócsy Pál, Kolbenhayer József, Máriaassy Andor, Samu János, Lenner Gyula, Hevessy Bertalan, Balajthy Sándor, Benyo László, Králík Béla, Lévai István.

A bizonyítási eljárás során kihallgattak 9 tanut, köztük az elhunyt szüleit, kik 1000 korona kártérítést kértek, majd dr. Zehery István és dr. Hajcsy Sándor bonczoló és dr. Kármán Aladár elmebeli állapotot megfigyelő orvosszakértőket hallgatták ki, s dr. Mesko Miklós véleményét felolvasták.

Ezután a kérdések feltevése következett. Az első kérdés az volt, hogy bűnös-e Barzi Balint abban, hogy Kosarik Minich Máriát előre megfontolt szándékkal megölte? Ez a törvény azon szakasza alapján tétetett fel, mely szerint: „A ki embert előre megfontolt szándékkal megöl; gyilkosság büntetést követi el és halállal büntetendő.”

A második kérdés az volt, hogy bűnös-e Barzi Balint abban, hogy Kosarik Minich Máriát folyó évi június hó 15-én Rozsnóyn szándékosan, de anélkül, hogy szándékát előre megfontolta volna, késszurással megölte? Ez a törvény 279 §-a: szándékos emberölés, mely 10 évtől 15 évig tartó fegyházzal büntetendő.

A harmadik kérdés, ha a fentiek közül valamelyikre az esküdtek igennel felelnek, az, hogy Barzi tétét öntudatlan állapotban követte-e el?

Az esküdtek figyelemmel hallgatták ezután úgy dr. Musotter kir. alügyész, mint dr. Weinberger Rezső védő nagyszabású, magas színvonalon álló és a cselekményt minden irányban megvilágító beszédeit, melyek után az esküdtek visszavonultak s verdiktjüket meghozták. Az első kérdésre 7-nél több szavazattal igennel feleltek, a másodikra nem szavaztak, harmadikra 7-nél több szavazattal nemmel feleltek.

A bíróság elnöke Kolbay Sándor mély esendben hirdette ki az ítéletet. Várakozásteljesen lesték ajkáról a szót s általános meglepedés és helyeslés hangja hallatszott, mikor kihirdette, hogy Barezi Balintot a büntető törvénykönyv 278. §-a alapján gyilkosság büntetéseben mondta ki bűnösnek a bíróság s őt a 92. §-a alkalmazásával 15 évi fegyházra és az 1000 korona kártérítési összeg megfizetésére ítélte. A vizsgálati fogságból 2 hónapot és 15 napot kitöltöttnek tekintenek. Enyhítő körülménynek vette a bíróság, hogy a tettet a kedvese szerelmében megesalódott egyén lelki felindulásban követte el, továbbá, hogy tétét megbánta és önmaga jelentkezett.

A vádlott és védője az ítéletben megnyugodtak, az ügyész azonban semmisségi panaszt jelentett be azért, mert a 92. § alkalmazására szerinte ok nem volt.

Egyházmegyei közgyűlés.

A kishonti ág. hitv. evang. egyházmegye Kubinyi Aladár felügyelő és Glauf Pál főesperes iker elnökléte alatt folyó évi aug. hó 31-én Rimaszombatan látogatott és szép lefolyású közgyűlést tartott. A közgyűlést Kubinyi Aladár egyházmegyei felügyelő hazafias és protestáns szellemű magvas beszéddel nyitotta meg, felhíván a lelkeseket és világiakat egyiránt az egyház érdekeinek hűség és lelkiismeretes támogatására. Majd az egyházi községek által kiküldött képviselők hivatalos igazolása után a jegyzőkönyvet hitelesítő bizottságot jelölte ki. — Most a közgyűlésnek egyik legszebb és megható aktuusa következett, nevezetesen: Krman Lajos eszerencsényi, Belicza András ráhói és Kalanda Gyula szkálnoki új lelkészek mutatkoztak be és tettek nyilvánosan fogadalmat az egyházmegyei közgyűlés előtt, hogy apostoli hivatásukat és kötelességeiket igaz protestáns és magyar hazafias szellemben fogják egyházközségükben teljesíteni, mire az elnökség üdvözlő szavakkal és meleg kézszerítással fogadta őket az egyházmegye kebelébe. Ezután Glauf Pál főesperes olvasta fel eseményekben gazdag és tartalmas évi jelentését, mely egész terjedelmében jegyzőkönyvbe vétetni határozottatott. Ezt követte a számvevő-

egyszerűen bámulatos volt. A téglá ott az egyedüli építési anyag, mely nem égett porrá és természetesen az acélvázak, melyek többnyire egyenesen állva maradtak, míg az öntött vas úgy viselkedett mint a viasz, t. i. néhol teljesen megolvadt, másutt pedig teljesen elgörbült. Vasárnap és hétón 59 tüzet jeleztek, ezek csupa kisebb külön tüzek voltak ezen óriási tűzvészben kívül, de melyek okozója mind ezen utóbbi tűzvész volt.

Összesen 2300 épület, 140 holdnyi területen, égett porrá.

A biztosító társaságok veszteségei, épületekért kb. 32 millió dollár volt, míg a teljes kár ingóban és ingatlanban, biztosított és nem biztosítottban kb. 150 millió dollár volt.

A tűzvonal nyugati részén, mely leghamarabb hűlt le, legelőbb lehetett az eltakarítási munkálatokat elkezdeni s 1500 munkás hihetetlen rövid idő alatt az utcák egy részét ismét járhatóvá tette, ámbár azokat egy 10—20 láb vastagságú törmeléktereg fődte.

Washington város mérnökei bizáltak meg azzal a feladattal, hogy a még feannálló, de lakhatatlan épületeket dinamittal fölrobbantsák és szerdán meg is kezdték eme veszélyes munkájukat.

16 napon át Baltimoreban katonai uralom volt: 3 ezred honvéd-gyalogság és egy század lovasság őrködött a leégett városrészen; az összes pénztintézetek 10 napon át zárva voltak, mivel értékpapírjai, melyek vasládákban voltak elhelyezve, a romok között heverték.

Úgyisint az összes „bar”-ok (szesz ital kimérések) 10 napon át zárva voltak és érdekes, hogy egyetlen egy lopás vagy másnemű rendezettség sem fordult elő.

A tűzvész alatt 268 ember sebesült meg, köztük 39 súlyosan; egy a tűzhöz közel fekvő órség helyiségei ideiglenesen kórházzá lettek átalakítva, hol a tűzoltóság rendes orvosa több kartársának segítségével a sebesülteket ápolta. A tűzoltóság főparancsnoka 3 izben sérült meg leszakadt elektromos huzal által, úgy hogy vasárnap 2 órakor eszméletlenül vitték lakására és csak hétón délután 3 órakor javult állapota annyira, hogy az tűzoltás vezetését ismét elvállalhata. Távolléte alatt a egyik kerületi parancsnok vette át a főparancsnokságot az összes jelenlevő tűzoltóságok felett.

szék és az iskolaszék kimerítő és nagy gonddal egybeállított évi jelentéseinek felolvasása, mely arról tett fényes tanubizonyosságot, hogy ez egyházmegyének összes ügyei erős és tapintatos kezek által kormányoztak.

A theol. tanügyi szervezet javaslatát, valamint a bányakerületi utasítások a lelkesítő teendők iránt című értekezések, illetve javaslatokat Kolbenheyer József nyustyai lelkesítő ismertette kiváló szakismerettel s ajánlatára a közgyűlés egy pár lényegtelen észrevétel után egyhangú lelkesedéssel tette magáévá, mind a két javaslatot mel- g óvációban részesítvén ugy az érdemes szerzőket, valamint az előadót is. A tiszavidéki egyházmegyének az ünnepi követek intézményére vonatkozó javaslata azonban nem talált kellő támogatásra, miért is elfogadásra nem ajánlatott.

Majd az egy. gyámintézeteki ügyek: mult évi számadás, folyamodványok és a ker. gyámintézeteki közgyűlésre való meghívó tárgyalattak és nyertek érdemleges elintézt.

A „Baldácsy-segély“ ért folyamodókat a közgyűlés ajánlólag határozta a püspök urhoz felterjeszteni; míg a „Zsedényi“-féle jutalomdíjra három tanítót, a következő sorrendben ajánlott kitüntetésre, u. m.: *Czénér Pál* ráhói, *Szabó Dániel* líkéri és *Engler Pál* klenőci tanítókat; Gömör-Kishontvármegye alipánjának hivatalos megkeresésére a „Fáy“-féle alapítványra *Kicsiny Gusztáv* és a vármegyei nemzeti alaptól a magyar nyelv sikeres oktatásáért való jutalmazásra az alsó körből: *Jacso János*, *Németh Jánost*; a felső körből pedig: *Mikulás János* és *Frenyo Dániel* érdemes tanítókat ajánlja kitüntetésre.

A következő Nagyváradon tartandó egyházkerületi közgyűlésre világi képviselőül: *Medveczky Sándort*, *Madarász Pál* és *Cseh Istvánt*, egyházi képviselőül pedig: *Liszka János*, *Kemény Lajos*, *Banczik Samuel* és *Kolbenheyer József* lelkeseket és *Szlopovszky Péter* tanítót küldte ki az egyházmegye. Végül *Varbóczy iskolája* és a kezegei temető ügyében hozott a közgyűlés érdemleges határozatot, mely után a jövő évi közgyűlés ideje és helye tűzött ki.

A tárgysorozat kimerítése után *Kubinyi Aladár* elnök megköszönve elnök társának a közgyűlés tanúságos előkészítését, a kiküldött képviselőknek és a közgyűlésen megjelent egyházhíveknél a tárgyalás folyamán az egyházi ügyek iránt tapasztalt meleg érdeklődését, a közgyűlést befejezettnek nyilvánította, mire *Glauf Pál* főesperes mondott köszönetet *Kubinyi Aladár* felügyelő urnak a közgyűlés bölcs és tapintatos vezetéséért.

A tartalmas és szép lefolyású közgyűlést kedélyes közebed követte a Széchenyi-kertben, melyen mintegy 50 en vettek részt.

Értesítés.

Az állami elemi és polgári leányiskolák épületén történt javítások befejeződtek, azértis értesítjük a szülőket és növendékeket, hogy a rendes tanítás folyó szeptember hó 15-én, esütörtökön délelőtt 8 órakor kezdetét veszi, s a jelölt időn túl mulasztók óráit igazolatlan mulasztásnak vesszük.

Rimaszombat, 1904 szeptember 10.

Matolcsy Pál,

Kathona Géza,

áll. el. leányiskolai igazgató.

állami polg. isk. igazgató.

Hírek és vegyesek.

Olvasóinkhoz. Tisztelettel felkérjük lapunk mindazon olvasóit, kik még az előfizetést meg nem ujtották avagy hátralékaikat ki nem egyenlítették, hogy ugy az előfizetést megújítani, mint a hátralékos előfizetést kiegyenlíteni sziveskedjenek. Tisztelettel

a „GÖMÖR-KISHONT“ kiadóhivatala.

Személyi hírek Gróf *Serényi Béla* államtitkár pár hetre üdülés céljából furdőre vonult, október hóban pedig tanulmányi célból hosszabb külföldi utra indul. — *Hámos László* főispán a mai napon városunkba érkezik, hogy a holnap megtartandó közg. bizottsági ülésen elnököljön. — *Szabó József* m. kir. csendőr-örnagy és *Molnár Aladár* százados hadbíró f. hó 7-én, szolgálati utban, rövid időre városunkba érkeztek, de még aznap tovább utaztak.

Kormányképviselő és püspökhelyettes. A helybeli egy. prot. főgimnáziumban folyó javító-, pótló- és kiegészítő érettségi vizsgálatokon az ez évben kormányzó egyházi főhatóságot: a tiszai ág. h. ev. egyházkerület püspökét *Liszka János* rimabrézói ev. lelkész, kishonti esperes képviseli. Az ékesszólásáról általánosan ismert lelkész, mint a vizsgalóbizottság elnöke, magas szárnyalású és emelkedett beszédben üdvözölte az előértekezlet megnyitása előtt az új épületben a buzgó, lelkes tanári kart, az igazgató tanács képviselőjét: *Samarjya János* földbirtokost és különös lendülettel a közoktatásügyi kormány kiváló képviselőjét: *Jezsoviés Károly* kir. tanácsos, nyug. főgimnáziumi igazgatót s végül az Isten áldását kérve a bizottság nehéz munkájára és az ifjuságra, az értekezletet megnyitotta. Ezután az értekezlet egyhangulag elfogadta az elnök azon előterjesztését, hogy az írásbeli dolgozatok alapján valamennyi ifju becsátassák a szóbeli vizsgálat elé, hogy ott érettségüket azok is bebizonyíthassák, a kiknek írásbeli dolgozataik nem sikerültek volt. A szóbeliek folyó hó 9-én az értekezlet után nyomban megkezdődtek s 10-én estig — legalább a bizottság azt reméli — befejeződnek.

A bolgár fejedelem megyénkben. A pusztamezői kastélyban nyaraló *Ferdinánd* bolgár fejedelem nagyon jól tölti az idejét a vadregényes Tátrában. Szinte mindennap kirándulásra megy vagy vadászatra. Hétfőn pompás négyesfogaton a sztraczenai völgybe hajtatott. Vele voltak: *Boris trónörökös*, *Czirill herceg*, *Eudoxia* és *Nadejda hercegnő*. A fejedelem előbbben a kohóművekhez hajtatott, a hol a villamostelet nézte meg, majd *Dobsina* felé hajtatott s a vidéket mutatta meg a fiatal hercegeknek és hercegnőknek — Minden harmadik, negyedik napon vadászni szokott a fejedelem őzbakokra. Ilyenkor két vadász kíséri a fejedelemet, a ki mindig gazdag zsákmánnyal szokott visz-

szatérni. A közönség persze nagy tisztelettel fogadja mindenhol a kirándulásain, a kéregetőket és cigányokat pedig szörnyen magához szoktatta a fejedelem azzal, hogy kocsijából marékszámra szokta közzéjük szórni a sok új tizfillérest. — Pusztamezőn meglehetősen unalmas az élete a fejedelemnek s ilyenkor rendszeren a tőle egy órányira fekvő *Dobsina* jégbarlangnál levő cigánybandát hoztatja el magának. Most vasárnap *Balog Balint János*iból származó primást hívták a pusztamezői kastélyba. *Ferdinánd* fejedelem, bár az utóbbi időben nagyon ideges lett, igen jó hangulatban volt; egymásután huzatta el az ott levő *Boris trónörökös*, *Czirill herceg*, *Nadejda* és *Eudoxia hercegnőknek* a *Rakóczy-indulót*, a *Szózatot* és *Kölesy-himnusz* és több csárdást, köztük a „*Ritka árpa, ritka buza*“ kezdetű nótát, a mi a hercegi apróságoknak igen tetszett és még a komoly *Boris herceg trónörökös*t is felvillanyozta a cigányok játéka. Megkérdezte a fejedelem *Balog primástól*, hogy meddig muzikálnak még a jégbarlangnál, van e állandó vendég az ottani telepen, és hogy milyen nemzetiségűek látogatják legtöbben a barlangot. Majd pompás vacsorát adott a cigányoknak és egész 11 óráig huzatta velük, végül fejedelmileg megajándékozta, saját kocsiján visszaküldette a jégbarlang telepére őket. — A fejedelem, bár *Bulgária* rossz pénzügyei miatt országában oly nyomott a hangulat, itt Gömörben eléggé gyakorolja a jótékonyt. Ugyanis a sztraczenai vasművek mellett, hasonmú kis község létesült, melynek még nincs rom. kath. temploma. — A sztraczenai bíró *Stripszky*, a vegyes nyelvű kis községből küldöttség élén magyar nyelvű folyamodványnyal jelentkezett *Fleischmann* udvari tanácsosnál segélyért, ki magyar nyelven nem fogadta el a kérvényt, mire a küldöttség nagy busan haza ment. A sztraczenaiak látták, hogy a fejedelem elé magyar kérvénnyel nem juthatnak, tóttul korrekten hamarjában összeállítani nem tudták, mire aztán meglesték a községen átutazó fejedelmet és szóval előadták kérésüket. A fejedelem azonnal ezer koronát adott a kis kápolnára, ezenkívül még 100 koronát adott át *Stripszky községi bírónak*, hogy a szegények között ezt ossza szét.

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minister a polgári állami elemi népiskolához *Kukorelli Juliát* tanítónővé nevezte ki; a feketelehotai állami kisdudóvó intézet vezetésével pedig megbizta *Sárkány Malvin* övönöt.

Eskütétel. Az ujonnan kinevezett állami iskolai tanítók és tanítónők: *Ódor Gizella*, *Mikitta Emilia*, *Jakus Imre*, *Makovics Béla*, *Lipták János*, *Engyel Géza*, *Dvorszky Ferencz*, *Bores Ferencz*, *Pravlik Mihály* és *Kubinyi Rózsa*, f. évi augusztus hó 30-án tették le a hivatali esküt *Druisner György* kir. tanfelügyelő előtt.

Áthelyezés. *Rásky István* városunkbeli származású s itt széles körökben ismert nagymihályi államasuti hivatalnokot áthelyezték Pelsüczre.

Elöléptetés. Az alsó-kubini m. kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőség érdemes főnöke: *Chrenkó Árpád* számvizsgáló, ki hosszú hivataloskodásából két évtizednél többet töltött nálunk, számtanácossá nevezetett ki. — Árvában általános örömmel fogadták e kinevezést annyival inkább, mert az előléptetéssel egybekötött kitüntetés oly egyéni ért, a kinek közel 30 évi közszolgálatát ernyedetlen szorgalom, pontosság s különösen főnöki minőségben mindenki irányában tanúsított előzékeny, tapintatos eljárás jellemzik. Az előléptetést nálunk is őszinte örömmel veszik tudomásul és számosan üdvözik az új számtanácost, ki városunkra mindig szivesen és kedves emlékekkel gondol.

Egyházi ünnepség Bugyikfalán. A bugyikfalusi ág. ev. egyház mult vasárnap kettős ünnepet ült, ugyanis az nap levén restaurált templomának a fölavatása s *Langhoffer Viktor* ujonnan választott felügyelőjének a beiktatása. — Már a reggeli órákban látni lehetett a környékbeli községekből beözönlő népet, kiket a templom tájéka, a lelkes- és a tanító-lak alig birt befogadni, s tíz óra tájt harangzugás közt nt. *Terray Gyula* gömőri ág. ev. főesperes s püspöki helynök teljes papi ornatusában, kísérv a segédkező lelkészek és a nép sokaságától, egy alkalmi ének éneklése közt a fölavatandó templom felé indult, s itt az ujonnan választott felügyelő, a templom ajtaja előtt megálló főesperest, egy valóban szívet s lelket emelő beszéddel üdvözölvén, átadta a renovált templom kulcsát, kérve őt, hogy a Mindenható imádása céljából nyitná ki; mi megtörténvén, az istenitisztelet kezdetét vette. — A fölvatató magyar szent beszédet maga a püspöki helynök mondta el, míg a szokásos vasárnapi szent beszédet a bugyikfalusi lelkész *Szlopovszky Károly* tartotta, melynek befejezte után következett az ünnepély második része, t. i. az új felügyelő eskütétele és beiktatása. Szóval a két ünnepély magasztos és impozáns módon folyt le. — Az istenitisztelet végeztével az elmaradhatatlan bankett következvén, s a második fogásnál megeredt a szebbnél szebb tóztók árja, melyekből legtöbb a helybeli lelkész *Szlopovszky Károlynak* jutott, mint a ki két évi otléte óta egy díszes paplakot s a volt rozoga és már majdnem bedőléssel fenyegetett templomot semmiből s a nép megterhelése nélkül elővárszolta s fölépítette, de különösen azért is, hogy hazafias munkásságával a bugyikfalusi ev. egyházat a pánszlávizmus karmaiból kiszabadítván, magyar érzelművé tette! — Gratulálunk! Egy jelenvolt.

Az ipariskolai felügyelőség folyó hó 5-én *Druisner György* tanfelügyelő elnökletével ülést tartott, melyen az ipariskolai tanítók választása ejtetett meg. Az új választás három évre szól s a régi tanítókat, névszerint *Törköly Józsefet* mint igazgatót is, *Czikora Istvánt*, *Váry Jánost*, *Nagy Zoltánt* és *Paál Gyulát* újra választották. *Matolcsy Pált* és *Czikora Istvánt* az iparos segéd-ek szakrajtanyományának vezetésével bízták meg.

Érettségi vizsgálatok. A rimaszombati egy. prot. főgimnáziumba kerültek ez évben — mint már jeleztük is — a sárospataki és a miskolci ev. ref. főgimnáziumok tanulói közül azok, kik a juniusi érettségiokról részint elmaradtak, részint lemaradtak avagy egy-egy tárgyból javítóra utasítottak. A vizsgálatokon összesen 36 ifju jelent meg. Ezek közül teljes pótlóérettségi vizsgálat alá került 17, egy-egy tárgyból javít 15 és reálskolai érettségi alapján a latinból kiegészítő vizsgálatot tesz 4. Lapunk zártkörűen még javában folyik a vizsgálat s így annak végleges eredményéről csak a jövő számban számolhatunk be.

A költő kegyelele. *Pósa Lajos* az országos nevű jeles költő, a gyermekek aranyzáju mesemondója — mint megirtuk — családjával együtt Radnóton, szülőhelyén tartózkodik, hol mult vasárnap, f. hó 4-én a költő édes anyja halálának évfordulóján kegyeleles ünnepet ült. Kimentek a temetőbe s a legjobb édes anya emlékét meleg, bensőségteljes szavakkal méltatta a sirhantnál dr. *Veres Samu* főgimnáziumi tanár.

Andrássy Dénes gróf, a nagynevű és nemeslelkűsége révén országszerte ismert főurajongásig szeretett s elhunyt neje *Franziska* grófné emlékére remek szép mauzoleumot építtetett *Krasznahorka-Várallyán*, s október hó 26-án, az elhalálozás második évfordulóján Münchenből ide szállítják a drága halott porhüvelyét s e napon délután ugyanott a rom. kath. egyház szertartása szerint eltemetik. — A szertartáson vármegyénk és városunk számos intézménye képviselve lesz.

Gazdasági tudósítók. A m. kir. földmivelésügyi miniszter Gömör-Kishontvármegyébe *Gölniczky Gyula* polgári lakost a garamvölgyi, *Banczik Samuel* kokovai lakost a rimaszombati, *Kolbenheyer Gyula* ratkőlehotai lakost és *Hensch Emil* murányi lakost a nagyrőzei járásra nézve gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

Áthelyezés. A vallás- és közoktatásügyi minister *Zajzon Samu* dobsinai állami polgári iskolai tanárt a dicsőségmentmártoni állami polgári iskolához áthelyezte.

Hivatalvizsgálat Dr. *Mészáros István* kir. ügyész legutóbb a tornaljai és rozsnói járásbíróságok fogháza és az ügyészi megbízott ügykezelése felett tartott vizsgálatot s azután 7-én hat heti szabadságidőre elutazott. Távolléte alatt az ügyészi teendőket Dr. *Musotter Miklós* kir. alügyész végzi.

Városi közgyűlés Az iskolai alapvagyion felhasználása ügyében városunk képviselőtestülete jövő héten közgyűlést tart, melyen szavazás utján fognak határozni a felett, hogy az iskolai alapvagyion felhasználásuk-e az építési célokra.

Társas kirándulás. A rimaszombati állami el. és polgári iskolák tanítótestülete f. hó 8-án, az új iskolai év kezdete alkalmából pompás idő kedvezése mellett szépen sikerült mulatságot rendezett, melyen a tanítótestületen kívül megjelent *Druisner György* kir. tanfelügyelő és Dr. *Kovács László* polgármester. A szintén meghívott *Lukács Géza* gondnoksági elnök gyöngékdése miatt nem vehetett részt. A pompásan elkészített ebéd és uzsonna s a kedverítő bor jó kedvében tartotta a társaságot késő estig, mely mulatság az elhangzott szép pohárköszöntőktől is fűszerezve, bizonyára kellemes emlékekben fog élni a testületnek egész éven át.

Kisgazdáink köréből. Egy pár év előtt *Bém István* putnoki kisgazda a m. kir. földmivelésügyi ministeriumtól kisebb kiterjedésű földet, egy pár marhá és megfelelő gazdasági felszereléseket kapott 6000—8000 korona értékben abból a célból, hogy azon mintagazdálkodást folytasson és mutasson be. — Most lejárván az idő és *Bém István* elismerésre méltó gazdálkodást folytatván, a feltételek szerint, ezen vagyon tulajdonába adatott által és szorgalma jutalmazásul még egy díszoklevéllel is ki lett tüntetve. — A jutalmazás kihirdetésével és az oklevél átadásával a m. kir. földmivelésügyi ministerium vármegyénk főispánját bizván meg; főispánunk e célból f. hó 4-én *Putnokra* érkezett és az ő jó szívéből eredő könnyekre fakazott meleg szavak kíséretében nyilvánosan adta örök tulajdonába a reá bizott és okszerűen kezelt vagyont, valamint az oklevelet *Bém Istvánnak*. — Vármegyénk főispánját *Fekethe Nándor* és *Intzedy Béla* főjegyző fogadták és szép szavakban üdvözölték, megköszönve neki a minden téreni meleg érdeklődést és pártfogást.

Iskola megnyitás. A rimaszombati m. kir. áll. el. és polgári leányiskolák iskolai épületét alapos átalakítás alá vették a nyár folyamán. A folyosó boltzatait ugy a földszinten mint az emeleten lebontották s helyére vassineken nyugvó boltzatot raktak. Erős vaskapcsokkal s beépítésekkel biztosították a főfalakat ugy, hogy most már teljes nyugodtsággal adható át a használatnak. A minden tekintetben sikerült átalakításokat *Kalla G.* építész aránylag nagyon rövid idő alatt végezte, a mi nagyfontosságú dolog azért, mert annak befejezéseig a leányiskolákban szünetelnie kellett a tanításnak. Jelenleg az utolsó simításokat végzik az épületen s így a tanítás folyó szeptember hó 15-ikén esütörtökön ugy az elemi, mint a polgári leányiskolákban megkezdődik.

Köburg Fülöp birtokai. A fővárosi lapokban olvassuk, hogy *Köburg Fülöp* herceg összes magyarországi és ausztriai birtokait bérbeadja. Magyarországon legnagyobb birtoka van a hercegnek vármegyénkben: a balogvári uradalom, melyhez roppant kiterjedésű erdőségek tartoznak, s mely a férfi ágon kihalt *Koháry* hercege volt s házasság folytán a *Köburg* hercegi család birtokába jutott.

Tüztöltő-ünnepély Putnokon. A putnoki önkéntes tüztöltő-egyesület f. hó 8-án tartotta évi rendes közgyűlést és ezzel kapcsolatosan a 3 évenként megújítandó ünnepélyes fogadalom tételét. — D. u. 4 órakor vonult ki zene és kúrtzó mellett az önkéntes és a malomi tüztöltőköl összekombinált félszázad *Gööz Bertalan* alparancsnok vezetésével, kinek a vezényletet *Friedl György* parancsnok adta, a félszázad egyik szakaszát pedig *Weingärtner György* műmalmi tüztöltőparancsnok vezényelte. Szép látvány volt, a mint ezek az önkéntes és malomi tüztöltők hivatásuk tudatában csinosan öltözve büszkén lépdeltek. — A közgyűlést a furdő termében pont 5 órakor *Hönsch Ede* bányatanácsos, egyleti alelnök valóban szívből eredő, magas színvonalon álló magvas beszéddel nyitotta meg. Utána *Friedl György* olvasta fel szakértelemmel összeállított részletes jelentését az egyesület működéséről és vagyonáról. Ezután az elnökség és parancsnokság leköszönvén 3 éves mandátumáról, a gyűlés további vezetését *Fekethe Nándor*, az egylet alapítója, érdemekben megőszült, de lélekben ifju örökös th. főparancsnok vette át. — Első sorban gróf *Serényi Béla* államtitkárt, az egylet elnökét üdvözli, s neki mond köszönetet, aki jelen nem lévén, táviratilag

üdvözlik. Azután *Hönsch Ede*, *Friedl György* és a többi tisztviselők — közöttük *Inczedy* titkárnak és *Simon* pénztárosnak mond köszönetet, ez utóbbi betegsége folytán jelen nem lévén, részvételt veszi a gyűlés tudomásul. A felsoroltak érdemei méltatása mellett újra régi hivataluk elfoglalására kéri fel őket, mire lelkesen nyilatkozván sorba állnak és újra leteszik az ünnepélyes fogadalmat. — Valóban megható volt, midőn *Hönsch* alelnök, *Fekete* főparancsnok, *Friedl* parancsnok, *Inczedy* titkár, *Rónay* felügyelősi tag, *Weingartner* parancsnok és *Góosz* alparancsnok stb. és az összes tisztek sorba állnak és újra letették a fogadalmat s ezzel 3 évre újra alakult az egyesület. Ez után a gyűlés bezártván, a fiatalok táncra perdült és a reggeli órákig járta a ropogós csárdást. Vidékről is sokan voltak jelen. A rimaszombati egyesületet *Komáromy István* parancsnok és *Náray J. Albert* szertárnok képviselték.

A „Három Róza“ épület bérletének sorsa — mint megírtuk — a következő 6 évre eldőlt; az a kérdés most már, hogy a régi kaszinó helyiségei s az épület egyéb részei mint fognak átalakítani. Kíváncsok volna, ha már a tételre a teljes átalakítás megtörténne, hogy a multságok alkalmával fedett hely vezetne az étkező termekhez, s általában hisszük, hogy a munkások szélszerűen és úgy fognak végezni, hogy városunk egyetlen nagyobb szállodájának képe modern és berendezése, beosztása a kor igényeinek megfelelő legyen.

Ipartestületi gyűlés. A helybeli ipartestület f. hó 11-én vasárnap d. e. 11 órakor ülést tart a városházán *Szabó József* elnöklésével. A gyűlésen számos fontos ügy kerül tárgyalásra.

Eladó galambok című hirdetésünkre felhívjuk mindazon t. olvasóink b. figyelmét, akik kedvelik a szép galambokat, a háztájék e kedves, szelid madarait.

Panasz. Több oldalról panaszt hallottunk a bányarévi vasúti vendéglős ellen az ételek miatt és a fűlek — miskolczi vonalon járó egyik másik kalauz ellen, hogy rezervált kocsi-fülkéket tartanak fenn és így az utazó közönség gyakran a kocsii folyosóján kénytelen tolongani.

Uj közigazgatási eljárások. Két év előtt vetett fel a kérdés a megyegyűlésen, hogy *Putnok* és *Ratkó* székhelyivel a közig. szolgálat érdekében két új járás illetve két főszolgabírói hivatal szerveztessék. A tervezet elkészítésére alispánunk elnöklése alatt egy bizottság küldetett ki, de alispánunk a tagok részvétele folytán az értekezletet mindeztől nem tudta megtartani. Most azonban biztos forrásból arról értesülünk, hogy alispánunk nagyon szorgalmazza a kérdés megoldását és az értekezletet újlag rövid idő alatt összehívja. Ha sikerül megtartani az értekezletet, reméljük, hogy a tervbe vett 2 új járás mielőbb szerveztetni fog; most azon örvendetes hírről is tudomásunk van, hogy gróf *Serényi* Béla államtitkár és vármegyénk főispánja ebben az ügyben a belügyminisiteriumban komolyan tárgyaltak és a miniszter az ezzel járó kiadások folyosítását kilátásba helyezte.

Megégett gyermek. Négy héttel ezelőtt történt, hogy a Rimabanyához tartozó Zvarin erdőbe kiment *Likérről Artmann János* és kivitte magával 2 éves szép szőke kis leányát *Mariskát* is. A gyermek anyja otthon maradt. Az erdőben többen is voltak s ott tüzet raktak. *Artmann* elment vizért s e közben a tűzhöz jutott kis *Mariska* ruhája lángot fogott s a kis leány olyan súlyos égési sebeket szenvedett, hogy a likéri gyári kórházba kellett szállítani, hol a gondos gyógykezelés daczára f. hó 8-án a kis leány kiszendvedett. Az esetet bejelentették a bíróságnak, mely a hulla felboncolását és a vizsgálatot elrendelte. A kis leánykát f. hó 9-én a megégett boncolás után temették el.

Lóvásár. A rimaszombati m. kir. állami méntelep osztály állományából 1904. évi szeptember hó 13-án d. e. 10 órakor Losoncra a lóvásártérre a következő 7 drb. 6—15 éves herélt, részben nyereg alá való, részben befogni való ló u. m.: *Pasztor 4*, *Munkács 2*, *Fény 2*, *Szerep 6*, *bicz 1*, *Nonius 1*, *I. 1.* és *Vindornyalak* nyílt árverésen el fognak adatni.

Kamrai ülés. A miskolczi kereskedelmi és iparkamara t. évi szeptember hó 14-én (szerdán) délután 3 órakor ülést tart, melyen következő megyénket közelebbi érdeklő ügyek vannak napirendre tűzve: a gömőri fapár r. t. (Pelsűcz) által létesíteni kívánt betegsegítő-pénztár ügyében. — Gömör- és Kishontvármegye alispánjának a titara egy rimaszombati kézizálogüzletnek kamrába iránt. — A rimaszombati ipartestület jelentése az általa létesített nyugdíj-egyesület támogatása iránt.

Putnoki ó-bor.

Ujlaky Ilona városkerti vendéglőjéből — utcán át hordva — kitűnő minőségű **putnoki ó-bor 32 krajczárjával** — az üzlet felozlatása miatt — kicsinyben vagy nagyban eladó. — Ugyanott **kerti asztalok** és **székek** egyenként vagy összesen szintén eladók. 1—3

Tályyai szomorodni bor

135 literes hordója 85 forint arban kapható: **Máriássy Barna** 1903 évi terméséből. — Megrendelhető a tulajdonosnál **Budapest**, Bróss utca 59 szám alatt.

Eladó galambok.

Gyönyörű „páva-galambok“ — fehér, tarka és szürke színben — párja 2—3 koronáért — kaphatók: **Lados Andrásnál Tamásfalán**.

Kiadó lakás.

Jánosi-utca 18. szám alatt egy 2 szobás lakás melékhelyiségekkel **november 1-etől bérbeadó**, ugyanott **gimnázista fiúk lakásra felfogadtatnak**. Értekezni lehet: 3—3

Özv. Mindszenty Bertalannál.

Epileptikusok és szellemileg visszamaradottak tan-, nevelő- és foglalkoztató intézete

szeptember 15-én nyílik meg a nagyméltóságú magyar királyi vallás- és közoktatásügyi miniszterium által concessionált és nyilvánossági joggal felruházott **internátussal egybekötött tan-, nevelő- és foglalkoztató intézet, epileptikusok és szellemileg visszamaradottak részére.** Bejáróknak — **szegénységi bizonyítvány alapján** — **tandijmentesség.** — Felvilágosítással szívesen szolgál a „Blum“-fele tan-, nevelő- és foglalkoztató intézet **igazgatósága Pelsűcz** (Gömörmegye)

Kiadó bolt.

Rimaszombatban, az **Erzsébet-tér** legnagyobb forgalmu részén egy bolt — nagy kirakatlakokkal, — hozzá tartozó raktár-helyiségek és lakással **1905. év február hó 1-től** bérbe kiadó. — A feltételek iránt tudakozni lehet: **idb Gaskó János és társa** bórkereskedésében

Kiadó lakás.

A **Losonc-utca 53. sz.** alatt ujonnan épült házban egy lakás, mely 3 szoba, előszoba, konyha, kamara és hozzátartozó melékhelyiségekből áll, **november hó 1-etől** bérbe kiadó. — Értekezni lehet ugyanott **özv. Király Ferenczné** tulajdonossal.

Hirdetmény.

Fazekas-Zsaluzsány község bolt- és koresma-épülete mely áll két üzlethelyiségből, három szobából, három pinczéből stb., élénk üzleti forgalommal, folyó évi **szeptember hó 29-ik napján** délelőtt 10 órakor a községi bíró hazánál tartandó árverésen három évre bérbe fog adatni.

Árverési feltételek a bírónál megtudhatók.

3—3

Előjár. ság.

Hirdetmény.

516. sz. — Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. § értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a rimaszombati kir. járásbírószág 1904. évi V. 444. szamu végzése következtében **Institóriusz Endre** ügyvéd által képviselt **Rimaszombat város** javára **ifj. Oskocsil János és neje** ellen 968 korona 52 fillér s járuléka erejéig 1904. évi július hó 11-én fogantatott kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 1140 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: lovak, sertések, széna stb nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek a rimaszombati kir. járásbírószág 1904. évi V. 444/2. sz. végzése folytán 968 korona 52 fillér tökékövetelés, felszámítandó kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 64 korona 20 fillérben biroilag már megállapított költségek erejéig a szabadkai malomban leendő eszközésére **1904. évi szeptember hó 19-ik** napjának délelőtti 10 óra batáridőül kintüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §§ ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet igérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglalták, és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120 § értelmében ezek javára is elrendelhetik.

Rimaszombat, 1904. évi szeptember hó 5. é.

Gaskó, kir. bir. végrehajtó.

Tanulóul

egy 13—14 éves fiú, — ki magyarul helyesen írni és jól olvasni tud — **Rábely Miklós könyvnyomdájában** felfogadtatik.

Meghívó.

A csizi jód-bróm forrás fürdő részvénytársaság folyó 1904 ik évi **szeptember hó 26-ik napján** Csizben, az igazgatósági épület nagytermében délelőtt 9 órakor

rendkívüli közgyűlést tart.

Melynek tárgyai lesznek:

1. Sathó István indítványa az alapszabályok módosítása iránt.
 2. A folyó évi rendes közgyűlés által áttett vagyonekezelési kérdések.
 3. Esetleges újabb indítványok.
- A bejelentett közgyűlésre a részvényes közönséget tisztelettel meghívja.

Rimaszombat, 1904. évi szeptember hó 10-én.

Az igazgatóság

Ház-eladás.

Rimaszombat egyik legtöbb forgalmi pontján: a **Ferenczy-utca 6. szám** alatt 515 □-öl területen épült két kőház: négy 3 szobás lakással; továbbá: a **Kmetty-utca 11. sz. alatti** kőház, egy 3 szobás felső és egy 2 szobás pincze lakással és melléképületeikkel alkalmi vétel következtében kedvező fizetési feltételek mellett örök áron eladó. Értekezni: **Benyó Béla**, tulajdonossal.

4—*

Faarverési hirdetmény.

469. sz. — **Tiszolcz** nagyközség tulajdonát képező erdejének „A“ üzemosztályában I. i. m. n. o. p. q és l. osztágin mintegy 253-5 kat holdon található (Lucz, jegenye, veresfenyő, bükk) mű és tűzifa-készlet **1904. évi október hó 11-én** d. e. 10 órakor Tiszolczon, a község házában nyilvános szó- és írásbeli árverésen el fog adatni.

Kikiáltási ár bükk-tűzifa ürmétere . . . 1 — fill.

Kikiáltási ár fenyő-tűzifa ürmétere . . . — 50 fill.

Lucz és jegenye fenyő haszonfa köbmétere . 4 40 fill.

Jegenye-fenyő haszonfa köbmétere . . . 7 — fill.

Árverelni szándékozók az árverés megkezdése előtt kötelesek az árverést vezető főszolgabíró vagy helyettese kezeibe 8000 (nyolcezer) koronát készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban bánatpénz fejében letenni.

A szerződési időtartam 1909. évi május hó 1-én jár le.

Az árverés érvényességéhez felsőbb hatósági jóváhagyás szükséges.

Az írásbeli zárt ajánlatok csak akkor vétetnek figyelembe, ha:

1. A hirdetményben kintüztött árverési óra előtt nyujtatnak be;

2. tisztán kivehető számjegyekkel s egyszersmind betűkkel is kiírva tartalmazzák a megajánlott összeget;

3. az ajánlat szövege, valamint annak borítéka kívül az értékesítés tárgyát képező haszonvétel megjelölését szöszertint tartalmazza úgy, a mint az a hirdetményben foglaltatik;

4. lepecsételve és ivenkint 1 koronás bélyeggel el látva adatnak be.

5. tartalmazzák azt a nyilatkozatot, hogy ajánlattevő az árverési és szerződési feltételeket ismeri és azoknak magát teljesen aláveti;

6. bánatpénzképen legalább 8000, azaz nyolcezer koronát készpénzben avagy óvadékképes értékpapirokban tartalmazzák;

7. úgy vannak aláírva, hogy az aláírásból az ajánlattevőnek neve és lakhelye (utolsó posta állomás) világosan kiolvasható.

Utóajánlatok egyáltalában el nem fogadtatnak.

A részletes árverési és szerződési feltételek Nyustyán, a főszolgabírói hivatalban és ugyanott a m. kir. járási erdőgondnokságnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Nyustya, 1904 augusztus hó 30. án.

Főszolgabíró helyett: **Molitóriusz**, tb. főszolgabíró.

ISKOLAKÖNYVEK

ódon és új állapotban, — továbbá min— denféle iskolai szerek kaphatók: —

Ifj. RÁBELY MIKLÓS könyv- és papírkereskedésében Rimaszombat, **Deák Ferencz-utca 8. sz.**

Ugyanott nyomtatványok, könyvkötések, diszes és egyszerű kivitelben elvállaltatnak.